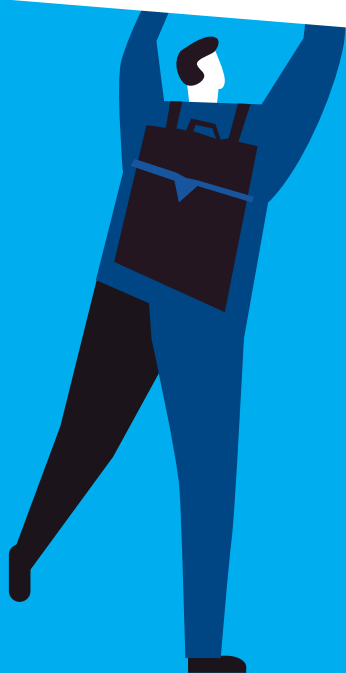

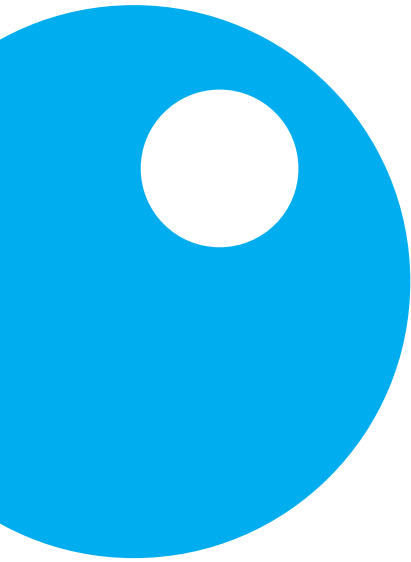
IMPLEMENTACIJA STRATEŠKOG PLANA ZA OBRAZOVANJE NA KOSOVU 2017-2021

**Programi stipendija
u višem srednjem
obrazovanju na Kosovu za
učenike Romske, Aškalijske
i Egipćanske zajednice**

IMPLEMENTACIJA STRATEŠKOG PLANA ZA OBRAZOVANJE NA KOSOVU 2017-2021

**Programi stipendija
u višem srednjem
obrazovanju na Kosovu za
učenike Romske, Aškalijske
i Egipćanske zajednice**

SADRŽAJ

UVOD	5
PROGRAMI STIPENDIJA ZA UČENIKE ROMSKE, AŠKALIJSKE I EGIPĆANSKE ZAJEDNICE KOJI POHAĐAJU VIŠE SREDNJE OBRAZOVANJE NA KOSOVU	6
STIPENDIJA ZA UČENIKE ROMSKE, AŠKALIJSKE I EGIPĆANSKE ZAJEDNICE KOJI POHAĐAJU VIŠE SREDNJE OBRAZOVANJE NA KOSOVU	8
SOCIJALNI STATUS I DEMOGRAFIJA DOBITNIKA STIPENDIJA	9
ZAKLJUČCI	15
REFERENCIJE	16

LISTA FIGURA

FIGURE 1: Opseg kandidata stipendija za Romske, Aškalijske i Egipćanske učenike u višem srednjem obrazovanju na Kosovu u 2018. godini.....	8
FIGURA 2: Pol dobitnika stipendija	9
FIGURA 3: Etnička pripadnost dobitnika stipendija.....	10
FIGURA 4: Urbana vs ruralna naselja dobitnika stipendija.....	10
FIGURA 5: Dobitnici stipendija prema opštinama	11
FIGURA 6: Socijalni status dobitnika stipendija	3
FIGURA 7: Financijski status dobitnika stipendija.....	14

LISTA SKRAĆENICA

- EMIS** → Sistem upravljanja informacijama obrazovanja
- ASK** → Agencija za statistiku Kosova
- KEC** → Kosovski centar za obrazovanje
- KESP** → Strateški plan za obrazovanje na Kosovu 2017-2021
- KFOS** → Kosovska fondacija za otvoreno društvo
- REF** → Romski obrazovani fond
- KOSINT** → Kosovska inicijativa za integraciju 2020
- MONT** → Ministarstvo za obrazovanje, nauku i tehnologiju
- AGVP** → Anketa grupacija višestrukih pokazatelja za Romsku, Aškalijsku i Egipćansku zajednicu

Strategija za uključivanje Romske, Aškalijske i Egipćanske zajednice u Kosovsko društvo 2017 - 2021

1

UVOD

Na osnovu Strateškog plana za obrazovanje na Kosovu 2017-2021, različite zajednice na Kosovu su u potpunosti integrisane u školskom sistemu, osim učenika koji pohađaju školsku nastavu na Srpskom jeziku. Međutim, bez obzira na znatne napore MONT-a u prošlosti, EU Izveštaj o napretku Kosova nastavlja sa naglašavanjem poteškoća sa kojima se suočavaju deca marginalizovanih grupa, kao i različitih etničkih grupa, te ostaje zabrinjavajuće nizak nivo pohađanja škole učenika Romske, Aškalijske i Egipćanske zajednice.

Prema Strateškom planu za obrazovanje Kosova 2017-2021 -Rezultat1.4 očekuje se da će se putem stipendija postići uključivanje dece Romske, Aškalijske i Egipćanske zajednice u nižem i višem obrazovanju i da će se povećati za 20%.

Plan delovanja Strateškog plana za obrazovanje na Kosovu 2017-2021 glasi da: u višem srednjem obrazovanju, u kojem je učešće ovih zajednica veoma malo, dodatno olakšavanjem pohađanja, treba se razmotriti mogućnost pružanja stipendija za obrazovanje. Dodatno tome, treba se razmotriti polna razlika te se ista treba integrisati u opštinskim uredbama kako bi se podržalo pohađanje i učešće dečaka i devojčica u predškolskim i srednjim obrazovanim nivoima.¹

Tačka 1.4.2 Plana delovanja Strateškog plana za obrazovanje na Kosovu 2017-2021, glasi sledeće: očekuje se od opština da izrade uredbe i olakšaju pohađanje i učešće Romske, Aškalijske i Egipćanske dece u nivou srednjeg obrazovanja.

Pružanje stipendija za srednje obrazovanje učenicima Romska, Aškalijske i Egipćanske zajednice koji su pokazali uspeh u učenju i koji ispunjavaju uslove za 2017-2021 godinu. U Planu delovanja Strateškog plana za obrazovanje na Kosovu 2017-2021/finansijski troškovi za ovu aktivnost iznose € 1,140,000. Isti glasi da će se finansiranje obaviti putem donatora.²

1 Republika Kosovo – Ministarstvo za obrazovanje, nauku u tehnologiju, Strateški plan za obrazovanje 2017-2021, Priština, jul 2016. godine.

2 Republika Kosovo – Ministarstvo za obrazovanje, nauku u tehnologiju, Strateški plan za obrazovanje 2017-2021, Priština, septembar 2016. godine.

2

PROGRAMI STIPENDIJA ZA UČENIKE ROMSKE, AŠKALIJSKE I EGIPĆANSKE ZAJEDNICE KOJI POHAĐAJU SREDNJE OBRAZOVANJE NA KOSOVU

Prema Izveštaju o evaluaciji implementacije Strategije za uključivanje Roma, Aškalija i Egipćana u Kosovsko društvo 2017., Ministarstvo za obrazovanje, nauku i tehnologiju u saradnji sa međunarodnim partnerima za razvoj i nevladinim organizacijama KFOS, KEC, HEKS, VoRAE, REF nastavilo je sa dodelom stipendija za učenike Romske, Aškalijske i Egipćanske zajednice koji pohađaju više srednje obrazovanje. U 2017. godini, na nacionalnom nivou dodeljeno je 500 stipendija Romskim, Aškalijskim i Egipćanskim učenicima u višim srednjim školama.

Prema Izveštaju o evaluaciji implementacije Strategije za uključivanje Roma, Aškalija i Egipćana u Kosovsko društvo 2017., jedino 65% dece pohađa niže srednje obrazovanje, (1 od 5) je u potpunosti van niže srednje škole. Jedino polovina (52%) od jedanaesto godišnjih muškaraca još uvek pohađa nižu srednju školu, od kojih jedna trećina (34%) još uvek pohađa osnovnu školu. Podaci ukazuju da polovina ženskog pola (44%) četrnaesto godišnjakinja ne pohađa školu. Isto tako, podaci ukazuju da postoji pozitivna korelacija između pohađanja škole i društveno-ekonomskog statusa. Ovo znači da u više obilnim domaćinstvima proporcionalnost pohađanja nižeg srednjeg obrazovanja je oko 89%, dok deca koja žive u siromašnijim domaćinstvima ova proporcionalnost je 42%. Nalazi su još naglašeniji u višem srednjem obrazovanju gde manje od jedne trećine (30%) dece određenog uzrasta pohađaju više srednje obrazovanja, dok većina njih (60%) uopšte ne pohađaju školu. U odnosu na pohađanje u višem srednjem obrazovanju, može se primetiti velike polne razlike, gde 74% devojčice ne pohađa školu, uporedno sa manje od polovine dečaka (45%). Kao što je gore navedeno, primećena je pozitivna korelacija višeg srednjeg obrazovanja sa socijalno-ekonomskim statusom, što znači da u porodicama sa višim prihodima proporcionalnost dece koja pohađaju više srednje obrazovanje iznosi 48%, dok deca koja žive u siromašnijim domaćinstvima je jedino 8%.

Ravnopravnost polova u osnovnim školama je približno sa 1.00, što pokazuje da ne postoje razlike između dečaka i devojčica kada je reč o pohađanju osnovne škole. Ovaj indikator, međutim, opada na 0.94 za niže srednje obrazovanje, pa je čak i niži, 0.80, u višem srednjem obrazovanju, te prema

tome pokazuje evidentni polni disparitet. Smetnje kod ženskog pola su uglavnom naglašene u ruralnim mestima kada je reč o nivou višeg srednjeg obrazovanja (0.41) što indicira da su muškarci dva puta više uključeni u obrazovani sistem od žena.

Prema Izveštaju o evaluaciji implementacije Strategije za uključivanje Roma, Aškalija i Egipćana u kosovsko društvo 2017, učešće dece godište od 11 - 14 godina u višem srednjem obrazovanju (10-12 razredi) iznosi 30.3%.

U školskoj godini 2017/18, broj učenika romske, aškalijske i egipćanske zajednice u osnovnim i nižim srednjim školama iznosi 5,693, šta predstavlja povećanje za 2.7% uporedno sa školskom godinom 2016/17, gde je broj dece bio 5,542, od kojih su 1,276 bili Romi, 3,398 Aškalije i 868 Egipćani. Ukupan broj učenika u osnovnom i nižem srednjem obrazovanju u javnim i privatnim institucijama, uključujući i Srpske institucije za školsku godinu 2016/17 iznosio je 255,093.³

³ Kosovska fondacija za otvoreno društvo, *Izveštaj o evaluaciji implementacije Strategije za uključivanje Romske, Aškalijske i Egipćanske zajednice u Kosovsko društvo, decembar 2017. godine*

3

STIPENDIJA ZA UČENIKE ROMSKE, AŠKALIJSKE I EGIPĆANSKE UČENIKE KOJI POHAĐAJU VIŠE SREDNJE OBRAZOVANJE NA KOSOVU

Prema Statistikama obrazovanja na Kosovu 2017-2018 – Sistemu upravljanja informacijama u obrazovanju, 156 učenika Romske zajednice, 255 učenika Aškalijske zajednice i 142 učenika Egipćanske zajednice pohađa nastavu u višim srednjim školama na Kosovu. Ukupno 553 učenika iz romske, aškalijske i egipćanske zajednice pohađa više srednje obrazovanje u Albanskim školama, dok 16 učenika pohađa više srednje obrazovanje u Srpskim školama.⁴

U 2018. godini, 785 učenika Romske, Aškalijske i Egipćanske zajednice u višem srednjem obrazovanju na Kosovu se odazvala na konkurs za stipendije objavljenom od strane MONT-a. Od 785 učenika romske, aškalijske i egipćanske zajednice u višim srednjim školama koji su poslali prijave za stipendije, 600 njih je dobili iste dok 185 nisu bili uspješni. Procentualno znači da od ukupnog broja kandidata 76.4 posto je dobili stipendije dok 23.6 posto nije bilo uspješno.⁵

4 Republika Kosovo – Ministarstvo za obrazovanje, nauku u tehnologiju, *Strateški plan za obrazovanje 2017-2021, Priština, jun 2016.* godine.

5 Neobrađeni podaci dostavljeni od strane Kosovske fondacije za otvoreno društvo -KFOS, oktobar, 2018. godine

● OPSEG KANDIDATA KOJI SU SE ODAZVALI NA POZIV ZA STIPENDIJAMA ZA UČENIKE ROMSKE, AŠKALIJSKE I EGIPĆANSKE ZAJEDNICE U VIŠEM SREDNJEM OBRAZOVANJU NA KOSOVU U 2018. GODINI

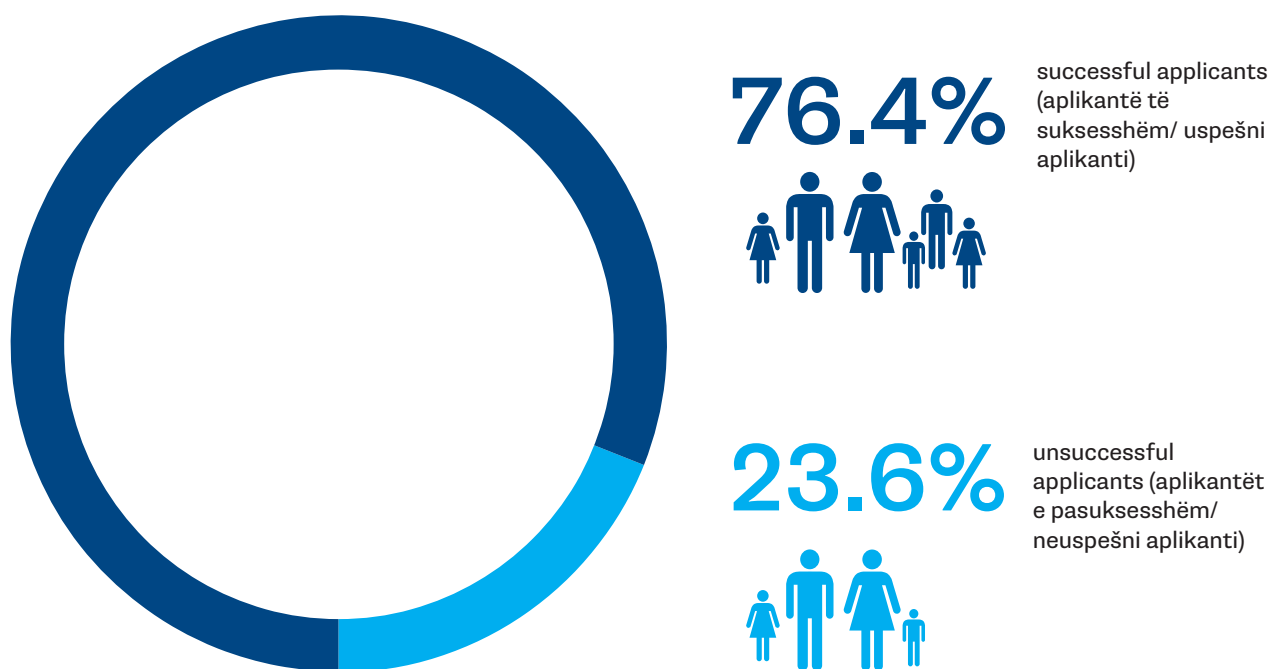

Figure 1⁶

6 Neobrađeni podaci dostavljeni od strane Kosovske fondacije za otvoreno društvo -KFOS, oktobar, 2018. godine

4

DRUŠTVENI STATUS I DEMOGRAFIJA DOBITNIKA STIPENDIJE

Od 600 dobitnika stipendija, 313 su ženskog pola dok je 287 muškog pola. U procentima 52 posto stipendija je dodeljeno ženskim učenicima dok je 47.2 posto dodeljeno muškim studentima.

Od 785 prijavljenih kandidata, 357 je bilo ženskih učenika dok je 428 bilo muških učenika. U procentima 87.6 posto od ženskih kandidata je dobilo stipendije. Uspešnih kandidata muškog pola je bilo 67 posto od ukupnog broja prijava.

● POL DOBITNIKA STIPENDIJA

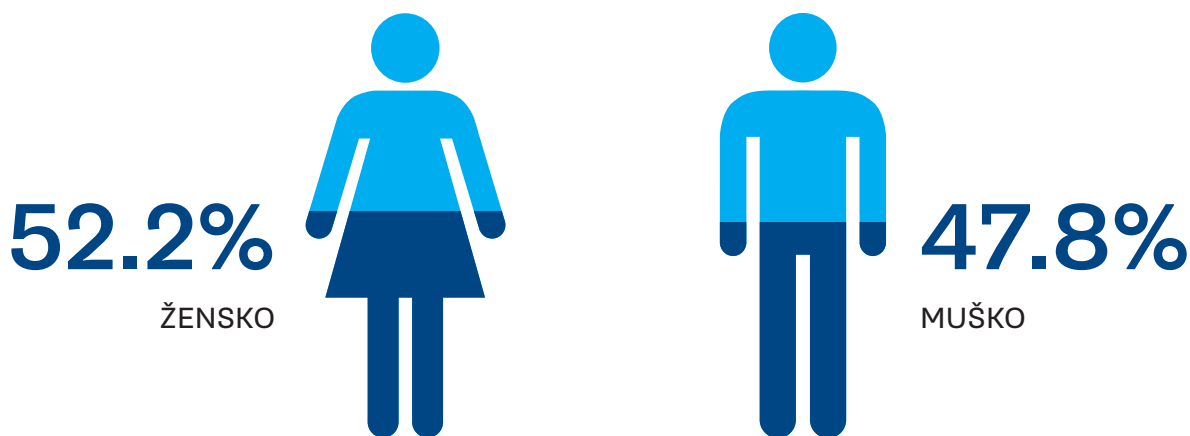

Figura 2⁷

⁷ Neobrađeni podaci dostavljeni od strane Kosovske fondacije za otvoreno društvo -KFOS, oktobar, 2018. godine

Od 600 dobitnika stipendija, 209 su bili Romi, 196 Egipćani i 195 Aškalijski. U procentima 34.9 posto stipendija dodeljeno je Romskim učenicima, 32.6 posto Aškalijskim i 23.5 posto je dodeljeno Egipćanskim učenicima.

Od ukupno 785 kandidata, 266 su bili Romi, 257 Egipćani i 262 Aškalijski. U procentima 78.5 kandidata romske zajednice su dobili stipendije, 76.2 posto Egipćanskih kandidata su dobili stipendije i 74.4 posto kandidata Aškalijske zajednice su dobili stipendije

● ETHNICITY OF SCHOLARSHIP WINNERS

Figura 3⁸

8 Neobrađeni podaci dostavljeni od strane Kosovske fondacije za otvoreno društvo -KFOS, oktobar, 2018. godine

Od ukupno 600 dobitnika stipendija, 253 žive u urbanim naseljima dok 347 žive u ruralnim naseljima. Procentualno, 57.9 posto stipendija je dodeljeno učenicima koji žive u ruralnim regionima i 42.1 posto učenika živi u urbanim oblastima.

Od ukupno 785 kandidata, 364 živi u urbanim naseljima dok 421 živi u ruralnim naseljima.

U procentima, 69.5 kandidata koji žive u urbanim regionima su bili uspešni uporedno sa 82.4 posto kandidata koji žive u ruralnim oblastima su bili uspešni u prijavi.

● URBAN VS RURAL SETTLEMENTS OF SCHOLARSHIP WINNERS

Figura 4⁹

9 Neobrađeni podaci dostavljeni od strane Kosovske fondacije za otvoreno društvo -KFOS, oktobar, 2018. godine

Većina stipendija su dodeljene učenicima koji žive u Đakovici, Prizrenu, Uroševcu i Istoku. Ove tri opštine čine 50.1 posto totalnog broja dodeljenih stipendija.

● DOBITNICI STIPENDIJA PO OŠTINAMA

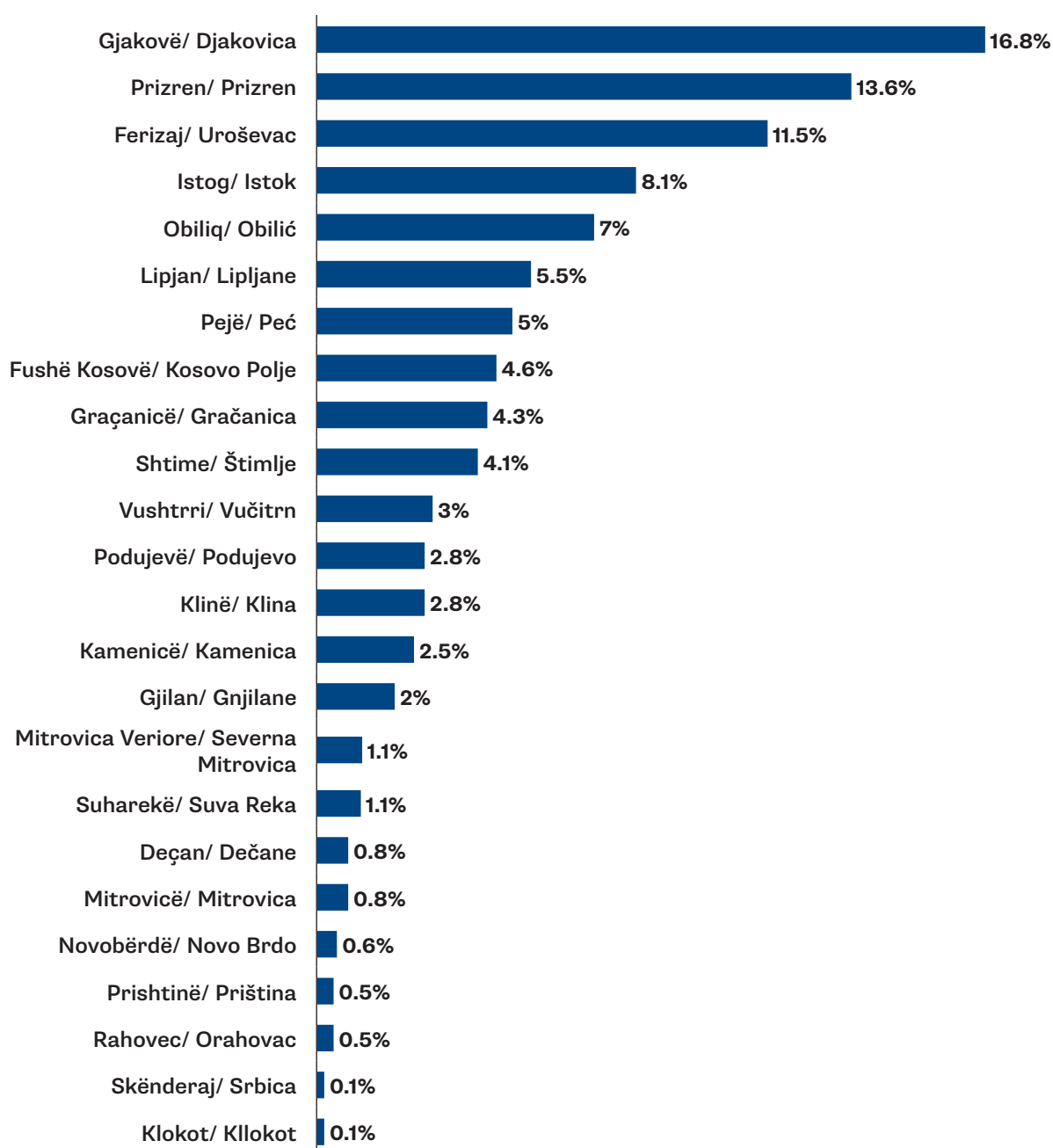

Figure 5¹⁰

10 Neobrađeni podaci dostavljeni od strane Kosovske fondacije za otvoreno društvo -KFOS, oktobar, 2018. godine

Dole prikazana tabela pokazuje brojeve kandidata u odnosu na broj stipendija dodeljenih u svakoj opštini.

OPŠTINA	BR. KANDIDATA	BR. STIPENDIJA
Đakovica	135	101
Prizren	110	82
Uroševac	87	69
Istok	59	49
Obilić	54	42
Lipljane	44	33
Peć	36	30
Kosovo Polje	46	28
Gračanica	33	26
Štimlje	31	25
Vučitrn	20	18
Podujevo	30	17
Klina	26	17
Kamenica	15	15
Gnjilane	13	12
Severna Mitrovica	8	7
Suva Reka	8	7
Dečane	7	5
Mitrovica	7	5
Novo Brdo	4	4
Priština	4	3
Orahovac	6	3
Srbica	1	1
Klokot	1	1

Porodični status dobitnika stipendija je sledeći: 93.8 živi sa oba roditelja, 5.7 posto žive sa jednim roditeljom dok 0.5 žive bez oba roditelja. Od ukupno 785 kandidata, 746 žive sa oba roditelja, 36 žive sa jednim roditeljom i 3 kandidata žive bez ijednog roditelja. Procentualno, 75.4 posto kandidata koji žive sa oba roditelja su dobili stipendije, 94.4 % učenika koji žive sa jednim roditeljom su dobili stipendije dok je 100% učenika koji žive bez ijednog roditelja dobilo stipendije.

● DRUŠTVENI STATUS DOBITNIKA STIPENDIJA

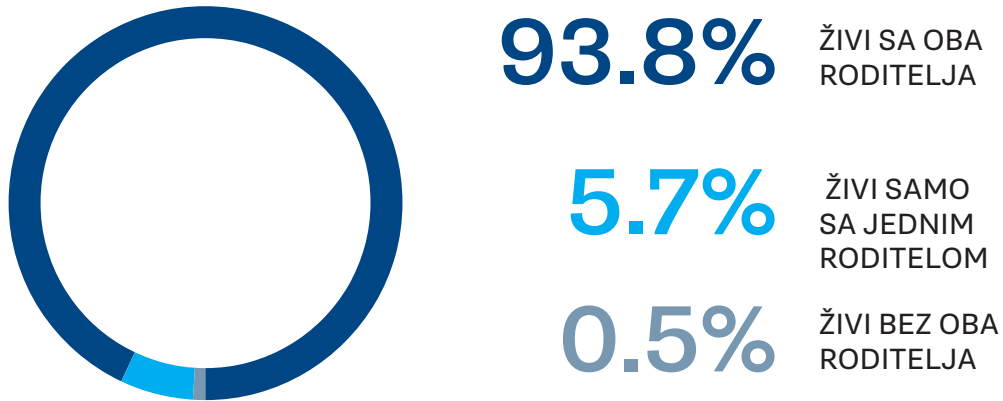

Figura 6¹¹

Porodični status dobitnika stipendija je sledeći: 93.8 živi sa oba roditelja, 5.7 posto žive sa jednim roditeljom dok 0.5 žive bez oba roditelja. Od ukupno 785 kandidata, 746 žive sa oba roditelja, 36 žive sa jednim roditeljom i 3 kandidata žive bez ijednog roditelja. Procentualno, 75.4 posto kandidata koji žive sa oba roditelja su dobili stipendije, 94.4 % učenika koji žive sa jednim roditeljom su dobili stipendije dok je 100% učenika koji žive bez ijednog roditelja dobilo stipendije.

● FINANCIJSKI STATUS DOBITNIKA STIPENDIJA

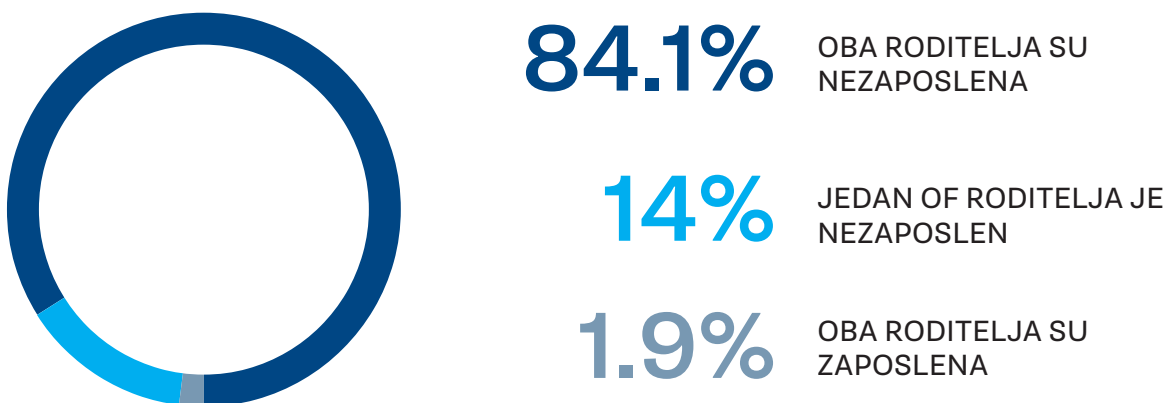

Figura 7¹²

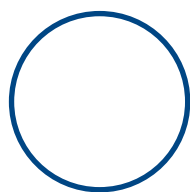
11 Neobrađeni podaci dostavljeni od strane Kosovske fondacije za otvoreno društvo -KFOS, oktobar, 2018. godine

12 Neobrađeni podaci dostavljeni od strane Kosovske fondacije za otvoreno društvo -KFOS, oktobar, 2018. godine

5

ZAKLJUČAK

- Ovaj program stipendija koji predvodi MONT uz podršku KFOS, VoRAE, HEKS, REF postiže ciljeve postavljene u KESP 2017-2021 za uključivanje Romskih, Aškalijskih i Egipćanskih učenika u višem srednjem obrazovanju. U 2010. godini, 785 učenika Romske, Aškalijske i Egipćanske zajednice se odazvalo na poziv za stipendije objavljen od strane MONT-a. Od 785 učenika Romske, Aškalijske i Egipćanske zajednice koji pohađaju više srednje obrazovanje koji su se odazvali prijavi, 600 od njih je dobilo stipendije. U procentima, 76.4 je dobilo stipendije. Osigurana je rodna ravnopravnost gde je 52 posto stipendija dodeljeno učenicima ženskog roda.
- Svaki učenik Romske, Aškalijske i Egipćanske zajednice koji pohađa više srednje obrazovanje prima 30 evra mesečno, 300 evra godišnje. Akter izveštava da je ova finansijska podrška učenicima romske, Aškalijske i Egipćanske zajednice koji pohađaju više srednje obrazovanje uticala u smanjivanju napuštanja škole.
- Podrška stipendija učenicima Romske, Aškoalijske i Egipćanske zajednice koji pohađaju više srednje obrazovanje postiže vrednost od 180,000.00 evra godišnje. Program kojim je predvodio MONT uz podršku donatora je rezultirao kao veoma efektivan. Program je započeo 2014/2015 te je još uvek aktivan.
- Akteri i donatori slažu se da se ovakav program treba nastaviti sledećih nekoliko godina.

REFERENCIJE

1. Republika Kosovo – Ministarstvo za obrazovanje, nauku i tehnologiju, Strateški plan za obrazovanje 2017-2021, Priština, jul 2016. godine.
2. Republika Kosovo – Ministarstvo za obrazovanje, nauku i tehnologiju, Strateški plan za obrazovanje 2017-2021, Priština, septembar 2016. godine.
3. Kosovska fondacija za otvoreno društvo, Izveštaj o proceni implementacije Strategije za uključenje Romske, Aškaliske i Egipćanske zajednice u Kosovskom društvu u 2017. godini, decembar 2017. godine.
4. Republika Kosovo – Ministarstvo za obrazovanje, nauku i tehnologiju, Strateški plan za obrazovanje 2017-2018, Priština, jun 2018. godine.
5. Neobrađeni podaci dostavljeni od strane Kosovske fondacije za otvoreno društvo -KFOS, oktobar, 2018. godine.

